

HANDBOK 2025

Handbok om särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser

PUBLICERAD: 2023-09-05

JUSTERAD: 2025-06-18

DNR: MYH 2023/4595

ISBN: 978-91-89815-10-0

Myndigheten för yrkeshögskolan

Förord

Denna handbok om särskilt pedagogiskt stöd (SPS) och nödvändiga stödinsatser (NS) riktar sig till er som anordnar yrkeshögskoleutbildningar, nationell yrkesutbildning samt konst- och kulturutbildningar inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde. *Särskilt pedagogiskt stöd* är det begrepp som används i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan och i förordningen (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning medan *nödvändiga stödinsatser* används i förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Syftet med insatserna är att studerande med funktionsnedsättning ska hamna i en jämförbar situation med andra studerande och därmed göra det möjligt för dem att fullfölja utbildningen på samma villkor som studerande utan funktionsnedsättning.

I handboken finns bland annat information om:

- tillgänglig undervisning samt generella råd och tips om hur undervisningen kan göras mer tillgänglig för alla studerande
- hur ni som utbildningsanordnare behöver förhålla er till bestämmelserna om särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser
- vad särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser innebär för den som studerar vid en yrkeshögskoleutbildning, nationell yrkesutbildning eller en konst- och kulturutbildning
- vilka insatser myndigheten beviljar statsbidrag, särskilda medel eller extra statsbidrag för (nedan benämnt bidrag)
- hur ni som utbildningsanordnare ansöker om bidrag för särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser.

Handboken avslutas med en samling av länkar till föreningar, organisationer och förbund som alla har djupare kunskap om funktionsnedsättningar inom sina respektive områden. Hos dessa finns möjlighet att inhämta information och vägledning vad gäller specifika funktionsnedsättningar.

Innehållsförteckning

1	Tillgänglig undervisning	3
2	Fysisk tillgänglighet	4
3	Bristande tillgänglighet	4
4	Särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser	5
4.1	Innebörd och syfte.....	5
4.2	Varaktig funktionsnedsättning	5
4.3	Samordning.....	6
4.4	Schablonbidrag	6
4.5	Rekvirering.....	6
4.6	Informera studerande.....	7
4.7	Studerande i behov av annat stöd.....	7
4.8	Dokumentation.....	7
5	Särskilt pedagogiskt stöd i yrkeshögskolan	7
5.1	Regelverket.....	7
5.2	Den studerandes rättigheter.....	8
5.3	Utbildningsanordnarens ansvar.....	8
5.4	Självständighet inom yrkeshögskoleutbildning	8
6	Särskilt pedagogiskt stöd inom nationell yrkesutbildning	9
6.1	Pilotverksamhet	9
6.2	Regelverket.....	9
6.3	Den studerandes rättigheter.....	9
6.4	Utbildningsanordnarens ansvar.....	10
7	Nödvändiga stödinsatser på en konst- och kulturutbildning	10
7.1	Regelverket.....	10
7.2	Den studerandes rättigheter.....	10
7.3	Utbildningsanordnarens ansvar.....	10
8	Stödinsatser som kan berättiga till bidrag	11
9	Information om hur ni ansöker om bidrag	13
9.1	Författningar.....	13
9.2	Underlag till ansökan.....	13
10	Förslag på åtgärder innan och under utbildningen	14
10.1	Innan utbildningen startar.....	14
10.2	Under pågående utbildning	15
11	Länksamling	15
11.1	Myndigheten för yrkeshögskolans material.....	15

11.2	Generell information om olika funktionsnedsättningar	15
11.3	För er som vill veta mer.....	15
11.4	Tips på användbara appar	16

1 Tillgänglig undervisning

Att undervisa tillgängligt innebär att i undervisningen ta hänsyn till studerandes olika behov med utgångspunkt i att individer kan ha olika förutsättningar. De studerande bör mötas av en god arbetsmiljö där tillgänglighet, likvärdig behandling och goda möten står i fokus. Att skapa en tillgänglig undervisning för alla kan göras bland annat genom att planera undervisningen utifrån elevers olika förutsättningar. För att åstadkomma en tillgänglig undervisning kan principen om universell utformning användas.¹ Universell utformning handlar om att ta hänsyn till människors olika behov och förutsättningar. Det innebär att samhället utformas med medvetenhet om den variation av människor som finns i samhället. Att använda universell utformning inom utbildningsområdet kan innebära att vid planering och genomförande utforma undervisningen så att den fungerar för så många som möjligt. I stället för enskilda stödinsatser kan insatsen bli en del av utbildningen.

Det är ni som utbildningsanordnare som, tillsammans med den studerande, bedömer vilka åtgärder som kan användas och ger bäst effekt i utbildningen. Nedan ges förslag på vad undervisande personal kan tänka på i sin planering och i genomförandet av undervisningen.

Distansstudier

Vid distansstudier, var noga med regelbunden kontakt under kursens gång där den studerande ges möjlighet att ställa frågor. Ge snabb återkoppling efter en examination och uppmuntra gärna kontinuerlig kontakt mellan de studerande för att skapa ett socialt sammanhang.

Examinationer

Variera gärna examinationsformerna i utbildningen. Det är bra att presentera uppgifterna på ett logiskt och tydligt sätt, till exempel hur uppgiften ska genomföras och vad som ska bedömas utifrån betygskraven. Använd ett enkelt och begripligt språk, undvik långa meningar och frågor med negationer. Använd gärna en större teckenstorlek, layouten har stor betydelse för tydligheten i en uppgift.

Föreläsningar

Börja gärna föreläsningen med att ge en kortfattad överblick av vad som kommer att tas upp. Notera stödord på tavlan under föreläsningen, det ger struktur och minneshjälp. Tala alltid vänd mot de studerande så att munrörelser, mimik och kroppsörelser kan avläsas samt upprepa frågor och inlägg från de studerande så att alla har möjlighet att höra. Avsluta föreläsningen med en sammanfattning av innehållet.

Presentera kursinnehåll och information på ett tydligt och strukturerat sätt, instruktioner ges med fördel både muntligt och skriftligt. En del studerande kan behöva stöd i att förstå instruktioner och för dessa kan det underlätta att undervisande personal erbjuder en repetition av instruktionerna efter den ordinarie genomgången.

Om möjlighet finns, kan de studerande ges tillåtelse att spela in föreläsningar. Hos vissa utbildningsanordnare läggs alla föreläsningar ut på lärportal eller liknande och finns tillgängliga för alla studerande att ta del av under begränsad tid.

Föreläsningsmaterial

Om skriftligt material kommer att delas ut vid en föreläsning, tillhandahåll gärna materialet digitalt i förväg så att de studerande kan ta del av detta innan föreläsningen. Välj gärna enkla och tydliga teckensnitt, gör brödtextrer minst 12–14 punkter. Undvik kursiv stil och använd normalt radavstånd och radlängd. Skapa bra kontrast mellan text och bakgrund.

Kurslitteratur

Litteraturlistan bör vara fastställd i god tid innan kursstart, om möjligt gärna två månader innan kursstart. Obligatorisk litteratur, snarare än valbar, är att föredra. Var tydlig med

¹ FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (art. 2)

vilken kurslitteratur som är obligatorisk och vad som är valbar läsning. Ge gärna läsanvisningar till kurslitteraturen och lyft fram viktiga nyckelord och begrepp. Vilka delar eller kapitel är det bra att ha tittat på innan lektionen? Detta kan vara ovärderligt för studieovana eller för studerande där läsningen tar extra lång tid. Tänk på att all litteratur inte finns inläst. Förändringar i litteraturlistan bör inte göras under pågående kurs. Kursmaterial i form av kompendier bör finnas i digital- och tillgänglighetsanpassad form för att kunna läsas av talsyntesprogram.

Presentationsmaterial

Välj gärna enkla och tydliga teckensnitt, undvik kursiv stil och skapa bra kontrast mellan text och bakgrund. Använd enkla bilder med få detaljer och visa inte för mycket information i taget. Läs om möjligt upp innehållet ni visar.

Redovisningar

Studerande som upplever obehag av att redovisa inför en stor grupp kan inledningsvis ges möjlighet att redovisa i en mindre grupp, enbart för den undervisande personalen, eller tillåtas att inleda seminariet om det passar den studerande. Att slippa tala inför en grupp är sällan det bästa stödet.

Studieteknik

Att ge undervisning i studieteknik under de första dagarna av utbildningen kan vara till hjälp för alla studerande.

Studieverkstad

Ni som anordnare kan löpande erbjuda möjlighet till "studieverkstad" eller liknande, som är öppen för alla studerande som behöver repetera, ställa frågor eller få kursinnehållet tydliggjort av undervisande personal. Studieverkstad kan erbjudas mer eller mindre frekvent beroende på kursernas upplägg och svårighetsgrad.

Whiteboard

Skriv på en ren tavla och använd pennor med starka kontraster. Bygg stegvis upp informationen på tavlan från vänster till höger. Strukturera samt kategorisera det som står skrivet och läs upp det ni skriver. Ge de studerande möjlighet att fotografera tavlan.

2 Fysisk tillgänglighet

Arbetsmiljöverket har regeringens och riksdagens uppdrag att se till att lagar om arbetsmiljö följs av företag och organisationer. Arbetsmiljöverket har tagit fram en föreskrift om arbetsplatsens utformning, AFS 2020:1. Föreskrifterna finns på Arbetsmiljöverkets webbplats: [Utformning av arbetsplatser \(AFS 2023:12\)](#). I föreskriften står att en befintlig arbetsplats ska vara tillgänglig för de arbetstagare som behöver använda den. Av arbetsmiljölagen framgår att med arbetstagare likställs den som genomgår i sammanhanget aktuell utbildning.² Det innebär att ni som utbildningsanordnare kan behöva anpassa era lokaler för att göra dem tillgängliga. Läs mer om fysisk tillgänglighet på Arbetsmiljöverkets webbplats www.av.se.

3 Bristande tillgänglighet

Av diskrimineringslagen framgår att bristande tillgänglighet utgör en form av diskriminering³. Med bristande tillgänglighet avses:

"att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation

² 1 kap. 3 § arbetsmiljölagen (1977:1160)

³ 1 kap. 4 § diskrimineringslag (2008:567)

med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse.”

Av propositionen som föregick införandet av denna diskrimineringsgrund framgår att åtgärdsskyldigheten inte bara gäller i förhållande till lokalernas tillgänglighet och användbarhet utan för hela verksamhetens tillgänglighet.⁴ Vidare framgår att skyldigheten att vidta åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av en viss utbildning inte bör kunna användas för att ställa krav på att tillhandahålla en viss utbildning som annars inte skulle ha erbjudits eller att skraddarsy en viss utbildning så att verksamheten blir att anse som en annan än den som ursprungligen erbjöds.⁵

Det går inte att ge ett generellt svar på vilka åtgärder som ska genomföras utan det beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Läs mer på Diskrimineringsombudsmannens webbplats: www.do.se.

Myndigheten för delaktighet, MFD, arbetar med att samordna funktionshinderspolitiken i Sverige och ger vägledning i arbetet med en tillgänglig verksamhet. På deras webbplats går det att få stöd och inspiration till hur man kan göra sin verksamhet, sina lokaler och sin information tillgänglig. Läs mer på MFD:s webbplats: www.mfd.se.

4 Särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser

4.1 Innebörd och syfte

Särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser innebär olika former av insatser och åtgärder för att kompensera hinder som uppkommer i studiesituationen. Att stödet ska vara pedagogiskt, innebär att det i huvudsak ska vara kunskapsbärande. Det handlar inte om fysisk tillgänglighet eller fysiska anpassningar. Det är inte möjligt att göra allt för omfattande ändringar av utbildningen utan den ska fortfarande genomföras på det sätt som framgår av utbildningsplanen. Vilka insatser som är möjliga att genomföra i undervisning och examination är beroende av kursplanerna för utbildningen samt övriga krav som finns för utbildningen. Som exempel kan nämnas att *vad* som ska examineras inte kan ändras men däremot kan det vara möjligt att ändra tillvägagångssätt för examinationen.

Syftet med särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser är att den studerande ska komma i en jämförbar situation med övriga studerande vid kunskapsinhämtning och examination. Varje studerande och situation är unik och därför behövs individuella bedömningar och lösningar. Det kan innebära att personer med samma funktionsnedsättning kan ha olika behov av stöd i sina studier.

De skyldigheter respektive rättigheter som följer med behov av stödinsatser skiljer sig åt beroende av om den som behöver stödinsatser går en yrkeshögskoleutbildning, en nationell yrkesutbildning eller en konst- och kulturutbildning. I avsnitt 5, 6 och 7 nedan redogörs för vad som gäller specifikt för respektive utbildningsform.

4.2 Varaktig funktionsnedsättning

Myndigheten för yrkeshögskolan kan bevilja bidrag för särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser. En förutsättning för att myndigheten ska bevilja bidrag är att den studerande kan uppvisa underlag som styrker att hen har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen.

⁴ Prop. 2013/14:198 s. 131

⁵ Prop. 2013/14:198 s. 79

I diskrimineringslagen definieras en funktionsnedsättning som:

”varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå”.⁶

Begreppet ”varaktig” tolkas i relation till begreppen tillfällig och bestående. Det behöver inte röra sig om bestående tillstånd, men tillfälliga och snart övergående tillstånd omfattas inte. En funktionsnedsättning definieras som varaktig om den har en varaktighet på minst sex månader, inräknat en period som både kan räknas framåt och bakåt i tiden. Om varaktigheten är osäker kan myndigheten efterfråga kompletterande underlag, som visar på den varaktighet som krävs för att bidrag ska beviljas.

En varaktig funktionsnedsättning kan exempelvis vara specifika läs- och skrivsvårigheter/dyslexi, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, dokumenterade psykiska besvär, syn- och hörselnedsättningar.

4.3 Samordning

Om det finns flera studeranden på samma utbildningsomgång som är i behov av särskilt pedagogiskt stöd kan det vara möjligt att samordna stödinsatserna. Det innebär att de studerande får stödinsatsen tillsammans. Detta kan ibland vara att föredra och kan bidra till progression när det till exempel gäller planering av studierna. Om ni som utbildningsanordnare bedömer att samordning är möjligt ansöker ni om bidrag för insatsen för en av de studerande.

Om er bedömning är att samordning inte är möjligt ansöker ni om bidrag för ifrågavarande stödinsats för respektive studerande och motiverar i ansökan varför samordning inte är möjligt.

För stödinsatsen anteckningsstöd beviljar myndigheten bidrag motsvarande en insats per utbildningsomgång. Någon sådan begränsning finns inte vad gäller övriga stödinsatser.

4.4 Schablonbidrag

För det fall myndigheten beviljar bidrag sker det som huvudregel motsvarande ett schablonbidrag. Att använda sig av en schablonmodell medför att myndigheten gör lika med alla former av bidrag som myndigheten har möjlighet att bevilja. Med schabloner blir det enkelt att göra rätt, som anordnare behöver ni inte beräkna faktiska kostnader och det finns därmed inte utrymme för att begärt bidrag är felaktigt beräknat. Bidrag utifrån schabloner kommer att underlätta för er som anordnare.

De schablonbelopp som används är beräknade utifrån beräknade kostnader som under viss period har redovisats till myndigheten. Beloppen kommer att räknas upp vid behov.

För stödinsatsen tolk beviljas bidrag motsvarande era beräknade faktiska kostnader.

4.5 Rekvisering

Av beslutet framgår för vilken tidsperiod beslutet gäller samt vilket totalbelopp ni har beviljats. Av beslutet framgår även hur bidraget ska fördelas mellan olika stödinsatser. Beslutet omfattar två månaders rekvisitionstid utöver den tidsperiod som beslutet gäller. Detta för att ni ska kunna rekvirera för era kostnader efter att stödinsatsen har genomförts. Rekvisering kan göras löpande under beslutsperioden alternativt vid ett tillfälle. För att myndigheten ska betala ut bidrag i enlighet med beslutet måste ni rekvirera senast sista rekvisitionsdatum som framgår av beslutet. För stödinsatser på en yrkeshögskoleutbildning eller en konst- och kulturutbildning rekviderar ni på ”Mina sidor” på den utbildningsomgång beslutet avser. För stödinsatser på en nationell yrkesutbildning rekviderar ni via Portal bas som ni når på ”Mina sidor”.

Underlag som ligger till grund för rekvisitionerna behöver inte bifogas men ska sparas hos er och finnas tillgängliga vid eventuell tillsyn av utbildningen. Vid granskning ska ni

⁶ 1 kap. 5 § 4 p. diskrimineringslagen (2008:567)

kunna visa att de insatser ni har rekviderat för har genomförts samt att ni har haft kostnader för insatserna. Om detta inte kan visas kan ni bli återbetalningsskyldig.

4.6 Informera studerande

Ni som anordnare kan underlätta för den studerande genom följande aktiviteter.

Vid marknadsföring: Var tydlig med vad utbildningen kräver av de studerande i form av tid och arbetsinsats. Om utbildningen innehåller lärande i arbete (LIA), informera om vad kursen/kurserna innebär. Att informera sakligt om utbildningen och yrkesrollen kan ge den sökande en möjlighet att ta ställning till om innehållet i utbildningen och den kommande yrkesrollen motsvarar hens förväntningar.

När antagningsbeskedet skickas ut: Uppmana gärna de studerande som har behov av särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser att informera er om det så tidigt som möjligt. Det ger er som utbildningsanordnare möjlighet att planera och sätta in insatser från utbildningens start.

När utbildningen startar: Informera om särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser till alla studerande. Uppmana dem att ta kontakt med er om de har behov av stödinsatser. Upprepa gärna informationen senare under terminen. Om en studerande har återkommande frånvaro eller får underkänt på ett flertal examinationer, kan det vara bra att ha som rutin att boka in ett samtal med utbildningsledare eller motsvarande för att fånga upp om den studerande är i behov av stödinsatser.

4.7 Studerande i behov av annat stöd

Inom yrkeshögskolan finns ingen motsvarighet till den studenthälsa som finns för studenter på universitet och högskola. Denna motsvarighet saknas även för studerande på aktuella konst- och kulturutbildningar. Om den studerande är i behov av exempelvis kurator eller annat samtalsstöd, bör ni som anordnare hänvisa den studerande vidare till befintlig hälso- och sjukvård.

4.8 Dokumentation

Om den studerande behöver särskilt pedagogiskt stöd eller nödvändiga stödinsatser, är det lämpligt att ni som anordnare dokumenterar de insatser ni kommer överens om. Lämna gärna en kopia av överenskommelsen till den studerande och behåll en själv. Genom dokumentation blir ansvarsfördelningen mellan er och den studerande tydlig.

Att dokumentera är också lämpligt vid eventuell överlämning mellan anställda hos utbildningsanordnare. Detta för att kunna veta vad tidigare beslut om bidrag för särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser omfattar samt vem bidrag har beviljats för. Det är endast den som har skickat in ansökan om bidrag på Mina sidor som kan läsa besluten där. För det fall den som har skickat in ansökan avslutat sin anställning eller dylikt, kan den som tar över arbetsuppgiften inte se pågående ansökningar eller tidigare beslut.

5 Särskilt pedagogiskt stöd i yrkeshögskolan

5.1 Regelverket

Utbildningar inom yrkeshögskolan regleras av lagen (2009:128) och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan, förkortat YHL respektive YHF. Av förordningen framgår att det för varje utbildning ska finnas en ansvarig utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt lagen och förordningen om yrkeshögskolan och andra förordningar (2 kap. 3 § 1 st. YHF). Vidare ska den ansvariga utbildningsanordnaren se till att de studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen får sådant stöd (2 kap. 3 § 2 st. 3 p. YHF).

Myndigheten får lämna statsbidrag respektive särskilda medel till utbildningsanordnare för deras kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i utbildningarna (5 kap. 2 § 2 st. 2 p. YHF).

Med studerande avses den som är antagen till och bedriver studier vid en utbildning som ingår i yrkeshögskolan (2 § YHL). En förutsättning för att bidrag ska beviljas för stödinsatser är att yrkeshögskoleutbildningen bedrivs med statsbidrag eller särskilda medel samt att det finns underlag som styrker att den studerande har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen.

5.2 Den studerandes rättigheter

Studerande som har behov av särskilt pedagogiskt stöd i en yrkeshögskoleutbildning ska få det stöd hen behöver.

Den studerande ska i första hand delta i den ordinarie undervisning som erbjuds alla studerande, såsom lektioner, seminarier och föreläsningar. Det kan även vara studiepass, studieverkstad eller handledningstillfällen som alla studerande erbjuds. Om den studerande utöver den ordinarie undervisning som erbjuds behöver särskilt pedagogiskt stöd, krävs att hen kan styrka detta behov. Exempelvis kan den studerande tidigare ha fått insatser som motsvarar särskilt pedagogiskt stöd i sina studier eller ha gått i mindre undervisningsgrupp. Behovet kan även styrkas genom att undervisande personal uppmärksammar att behov finns eller att en tidigare lärare bekräftar behovet. Den studerande kan dock inte kräva särskilt pedagogiskt stöd för att kompensera ledighet eller kortare sjukfrånvaro. Att det var länge sedan den studerande bedrev studier är inte heller ett skäl för särskilt pedagogiskt stöd.

Om den studerande har behov av särskilt pedagogiskt stöd bör hen tillsammans med utbildningsledaren eller annan komma överens om vilka insatser som är nödvändiga och rimliga i den specifika utbildningen. Det kan vara bra att dokumentera dessa i ett underlag som kan ligga till grund för uppföljning.

5.3 Utbildningsanordnarens ansvar

Ni som utbildningsanordnare ska följa de bestämmelser som finns i lagen (2009:128) och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Utöver dessa författningar behöver ni som anordnare även ta hänsyn till andra relevanta författningar, såsom diskrimineringslagen som redogjorts för ovan.

I de fall en studerande trots en tillgänglig undervisning och närvaro i den undervisning som erbjuds har behov av särskilt pedagogiskt stöd ska ni som utbildningsanordnare se till att sådant stöd erbjuds. Det är den studerandes ansvar att påvisa att det föreligger ett behov av stödinsatser. Som anordnare är det bra om ni kartlägger behovet av särskilt pedagogiskt stöd, både om den studerande begär stöd eller om undervisande personal eller handledare uppmärksammar ett stödbehov.

Om den studerande har ett underlag som styrker en varaktig funktionsnedsättning kan ni som utbildningsanordnare ansöka om bidrag för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd. Läs mer under avsnitt 4 om särskilt pedagogiskt stöd samt avsnitt 8 om hur ni ansöker. Som anordnare av utbildning inom yrkeshögskolan är ni skyldiga att se till att de studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen får sådant stöd, detta gäller oavsett om ni beviljas statsbidrag för den merkostnad som följer med stödinsatsen. Om statsbidrag inte beviljas får stödinsatser finansieras inom ramen för det ordinarie statsbidraget/särskilda medel.

5.4 Självständighet inom yrkeshögskoleutbildning

För att avsluta en utbildning med en yrkeshögskoleexamen eller en kvalificerad yrkeshögskoleexamen behöver den studerande uppnå ett visst mått av självständighet, detta regleras i 2 kap. 13–14 §§ YHF.

För att få avsluta en utbildning med en yrkeshögskoleexamen krävs bland annat att den studerande kan planera, utföra samt identifiera resurser för att utföra specialiserade arbetsuppgifter, kan lösa sammansatta problem inom ett arbets- eller studieområde, samt kommunicera åtaganden och lösningar inom ett arbets- eller studieområde på minst ett främmande språk. Den studerande ska också självständigt kunna behandla innehåll i ett arbets- eller studieområde som leder till vidare lärande och professionell utveckling, kunna övervaka arbets- eller studieverksamhet samt slutföra förelagda projekt.

För att få avsluta en utbildning med en *kvalificerad* yrkeshögskoleexamen krävs bland annat att den studerande kan identifiera, formulera, analysera, lösa problem och utföra komplexa uppgifter samt kan kommunicera åtaganden och lösningar inom arbets- eller studieområdet i såväl nationella som internationella sammanhang. Vidare krävs att den studerande kan värdera information och metoder inom arbets- eller studieområdet med hänsyn till relevanta sociala, etiska och vetenskapliga aspekter, kan tillämpa specialiserad kunskap för utveckling inom arbets- eller studieområdet samt ta ansvar för ledning av individers och grupper utveckling i arbetet.

Gemensamt för de båda formerna av examen är att den studerande, inom ramen för kursfordringarna, ska ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

För att den studerande ska kunna avsluta sin utbildning med en examen behöver den studerande uppfylla ovanstående krav på kunskaper, färdigheter och kompetenser. Kraven är desamma oberoende av om den studerande har en funktionsnedsättning eller ej. De stödinsatser som sätts in för att den studerande ska nå de resultat av lärande som anges i 2 kap. 13–14 §§ YHF bör därför utformas som ett komplement till ordinarie undervisning och inte bli alltför omfattande. Insatserna bör utformas på ett sådant sätt att de hjälper den studerande att bli självständig i sina studier.

6 Särskilt pedagogiskt stöd inom nationell yrkesutbildning

6.1 Pilotverksamhet

Många arbetsgivare har svårt att hitta arbetskraft med rätt kompetens. Därför föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2024 att medel skulle avsättas för en pilotverksamhet med en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan. Regeringen har beslutat om en ny förordning med bestämmelser om pilotverksamheten, förordningen (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning, förkortad NYF.

6.2 Regelverket

Av förordningen (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning framgår att det för varje utbildning ska finnas en ansvarig utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt förordningen om stöd för nationell yrkesutbildning (10 § 1 st. NYF). Vidare ska den ansvariga utbildningsanordnaren se till att de studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen får sådant stöd (10 § 2 st. 2 p. NYF). Med studerande avses den som är antagen till och bedriver studier vid en utbildning som stöd lämnas för enligt förordningen om stöd för en nationell yrkesutbildning (5 § NYF).

Myndigheten får lämna statsbidrag till utbildningsanordnare för deras kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i utbildningen (2 § 2 st. NYF). En förutsättning för att bidrag ska beviljas för stödinsatser är att den nationella yrkesutbildningen bedrivs med statsbidrag samt att det finns underlag som styrker att den studerande har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen.

6.3 Den studerandes rättigheter

Studerande som har behov av särskilt pedagogiskt stöd i en nationell yrkesutbildning ska få det stöd hen behöver.

Den studerande ska i första hand delta i den ordinarie undervisning som erbjuds alla studerande, såsom lektioner, seminarier och föreläsningar. Det kan även vara studiepass, studieverkstad eller handledningstillfällen som alla studerande erbjuds. Om den studerande utöver den ordinarie undervisning som erbjuds behöver särskilt pedagogiskt stöd, krävs att hen kan styrka detta behov. Exempelvis kan den studerande tidigare ha fått insatser som motsvarar särskilt pedagogiskt stöd i sina studier eller ha gått i mindre undervisningsgrupp. Behovet kan även styrkas genom att undervisande personal uppmärksammar att behov finns eller att en tidigare lärare bekräftar behovet. Den studerande kan dock inte kräva särskilt pedagogiskt stöd för att kompensera ledighet

eller kortare sjukfrånvaro. Att det var länge sedan den studerande bedrev studier är inte heller ett skäl för särskilt pedagogiskt stöd.

Om den studerande har behov av särskilt pedagogiskt stöd bör hen tillsammans med utbildningsledaren eller annan komma överens om vilka insatser som är nödvändiga och rimliga i den specifika utbildningen. Det kan vara bra att dokumentera dessa i ett underlag som kan ligga till grund för uppföljning.

6.4 Utbildningsanordnarens ansvar

Ni som utbildningsanordnare ska följa de bestämmelser som finns i förordningen (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning. Utöver denna författning behöver ni som anordnare även ta hänsyn till andra relevanta författningar, såsom diskrimineringslagen som redogjorts för ovan.

I de fall en studerande trots en tillgänglig undervisning och närvaro i den undervisning som erbjuds har behov av särskilt pedagogiskt stöd ska ni som utbildningsanordnare se till att sådant stöd erbjuds. Det är den studerandes ansvar att påvisa att det föreligger ett behov av stödinsatser. Som anordnare är det bra om ni kartlägger behovet av särskilt pedagogiskt stöd, både om den studerande begär stöd eller om undervisande personal eller handledare uppmärksammar ett stödbehov.

Om den studerande har ett underlag som styrker en varaktig funktionsnedsättning kan ni som utbildningsanordnare ansöka om bidrag för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd. Läs mer under avsnitt 4 om särskilt pedagogiskt stöd samt avsnitt 9 om hur ni ansöker. Som anordnare av utbildning inom nationell yrkesutbildning är ni skyldiga att se till att de studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen får sådant stöd, detta gäller oavsett om ni beviljas statsbidrag för den merkostnad som följer med stödinsatsen. Om statsbidrag inte beviljas för stödinsatser får insatserna finansieras inom ramen för det ordinarie statsbidraget.

7 Nödvändiga stödinsatser på en konst- och kulturutbildning

7.1 Regelverket

Konst- och kulturutbildningar regleras av förordningen (2013:871) om konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar, förkortad KKVf. Av förordningen framgår att Myndigheten för yrkeshögskolan får lämna extra statsbidrag för nödvändiga stödinsatser för studerande med funktionsnedsättning (30 § KKVf). En förutsättning för att extra statsbidrag ska lämnas är att den studerande har antagits till en utbildning som bidrag lämnas för enligt förordningen.

Med studerande avses den som är antagen till och bedriver studier vid en utbildning som stöd lämnas för (2 § KKVf). En förutsättning för att bidrag ska beviljas för stödinsatser är att konst- och kulturutbildningen bedrivs med statsbidrag samt att det finns underlag som styrker att den studerande har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen.

7.2 Den studerandes rättigheter

Förordningen om konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar saknar bestämmelser som ger de studerande rätt till nödvändiga stödinsatser. Däremot finns det andra regelverk, såsom diskrimineringslagen och arbetsmiljöverkets föreskrifter, som ger studerande i behov av nödvändiga stödinsatser vissa rättigheter.

7.3 Utbildningsanordnarens ansvar

Ni som utbildningsanordnare ska följa de bestämmelser som finns i förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. I denna förordning uttrycks dock ingen skyldighet att bereda studerande nödvändiga stödinsatser. Däremot finns det

andra regelverk, såsom diskrimineringslagen och arbetsmiljöverkets föreskrifter, som ni har att följa när det gäller studerande i behov av nödvändiga stödinsatser.

Om den studerande har ett underlag som visar en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen kan ni som utbildningsanordnare, efter prövning av myndigheten, beviljas bidrag för nödvändiga stödinsatser. Läs mer under avsnitt 4 om nödvändiga stödinsatser samt avsnitt 8 om hur ni ansöker om bidrag.

8 Stödinsatser som kan berättiga till bidrag

Redan vid utbildningens start är det möjligt att ansöka om och beviljas bidrag för stödinsatser för hela utbildningen. När det gäller funktionsnedsättningar med förmodat varierande varaktighet kan myndigheten dock göra bedömningen att bidrag beviljas för en kortare tid. För att bidrag ska beviljas krävs att det till myndigheten lämnas in ett underlag som styrker att den studerande har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen. Av inlämnad ansökan behöver framgå hur begränsningen i funktionsförmågan inverkar på studiesituationen. För alla stödinsatser, utom teckenspråks- och skrivtolk, beviljas bidrag enligt en schablonmodell. Här följer en beskrivning av de stödinsatser myndigheten beviljar bidrag för.

Anpassad examination

Examinationer kan ske i många former, såsom skriftlig tentamen, praktiskt prov, inlämningsuppgifter, muntlig redovisning och projektrapport. Av kursplanen ska framgå de former för kunskapskontroll som ska tillämpas (2 kap. 9 § YHF, 14 § KKVf). Vid behov kan examinationerna anpassas, för att ta fram den studerandes egna styrkor. Examinationen behöver dock ske på sådant sätt att den studerandes kunskaper, färdigheter och kompetenser kan bedömas, detta för att säkerställa att kursmålen uppnås. Anpassad examination kan behöva utformas i samråd med undervisande personal som ansvarar för kursen och eventuell betygssättning.

För enskild anpassad examination kan schablonbidrag beviljas med 300 kronor per timme. Om det krävs att undervisande personal utför examinationen kan bidrag beviljas med 950 kronor per timme.

Anteckningsstöd

Anteckningsstöd innebär att en medstuderande för anteckningar, renskriver och delar med sig av dessa till den studerande. Insatsen är vanlig vid dyslexi och diagnoser där uppmärksamhets- eller språkstörning ingår. Även studerande med hörselnedsättning kan ha behov av anteckningsstöd.

För stödinsatsen anteckningsstöd beviljas schablonbidrag med 10 000 kr per 20 veckor. Myndigheten beviljar endast bidrag för ett anteckningsstöd per utbildningsomgång. Om det finns fler studerande på samma utbildningsomgång som har behov av anteckningsstöd behöver insatsen samordnas.

Inläsning av litteratur

Litteratur som redan är inläst finns att ta del av på Legimus, (legimus.se), ett digitalt bibliotek med talböcker, e-text och punktskriftsböcker. För att få tillgång till Legimus behövs ett konto, biblioteken hjälper till att registrera ett sådant konto. Litteratur kan även finnas på Inläsningstjänst (inlasningstjanst.se).

Om obligatorisk kurslitteratur inte finns inläst kan myndigheten bevilja inläsning. Detta kan bli aktuellt för studerande med till exempel läs- och skrivsvårigheter, synnedsättning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Inläsning sker i samarbete med Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) som fakturerar Myndigheten för yrkeshögskolan. När myndigheten har fattat beslut om att bevilja inläsning av litteratur får den studerande själv logga in på Legimus för att bevaka när litteraturen finns tillgänglig.

MTM tar viss tid på sig att producera beställda böcker varför det är viktigt att ansöka om inläsning av litteratur i god tid. För att ansöka om att få litteratur inläst använder ni blanketten avsedd för detta ändamål som finns på Mina sidor. Ni kan således inte nyttja det nya digitala ansökningsförfarandet för att ansöka om att få litteratur inläst. I ansökan intygar ni att den bok ni ansöker om att få inläst är obligatorisk kurslitteratur på utbildningen som den studerande läser samt att boken inte redan finns på Legimus.

Mentorstöd av pedagog

Ett mentorstöd hjälper till att strukturera och planera studierna genom att göra överenskommelser och följa upp dessa med den studerande. Ett mentorsstöd av pedagog förväntas successivt bygga upp den studerandes kompetens om studieteknik, struktur och planering, en form av hjälp till självhjälp. Förhoppningen är att progression ska kunna nås i sådan omfattning att stödet kan fasas ut. Utbildningsledare eller annan lämplig person kan fungera som mentor.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har i samarbete med Stockholms universitet och Lunds universitet utvecklat en handbok som bland annat riktar sig till mentorer. Handboken går att ladda ner kostnadsfritt på SPSM:s webbplats [Mentorshandboken](#).

Myndighetens praxis innebär att bidrag för mentorstöd beviljas motsvarande maximalt två timmar per vecka, oberoende av om stödet ges av pedagog eller medstuderande. För stödinsatsen mentorstöd av pedagog kan schablonbidrag om 500 kronor per timme beviljas.

Mentorstöd av medstuderande

Ett mentorstöd av medstuderande hjälper till att strukturera och planera studierna genom att göra överenskommelser och följa upp dessa med den studerande. Genom att se hur mentorn tar till sig studierna och bearbetar studiematerial ges en effektiv form av modellinläring. Insatsen erbjuds med perspektivet hjälp till självhjälp, förhoppningen är att stödet ska kunna fasas ut.

Läs mer i Mentorshandboken som går att ladda ner kostnadsfritt på SPSM:s webbplats: [Mentorshandboken](#).

Myndighetens praxis innebär att bidrag för mentorstöd beviljas motsvarande maximalt två timmar per vecka, oberoende av om stödet ges av pedagog eller medstuderande. Stödinsatsen mentorstöd av medstuderande beviljas enligt schablonmodell med 10 000 kronor per 20 veckor.

Skrivtolkning

Skrivtolkning användas främst för studerande som fått en hörselskada eller dövhet i vuxen ålder. Skrivtolkning innebär att man i realtid återger talat språk i text. Skrivtolken skriver ner det som sägs och den studerande kan läsa det på en skärm.

I ansökan specificerar ni hur många skrivtolkade timmar som avser föreläsningar, lektioner, seminarier, LIA med mera.

Stödinsatsen skrivtolk ersätts motsvarande faktiska kostnader. I samband med ansökan ska ni som utbildningsanordnare skicka in offerter från tre olika tolkförmedlingar, ramavtal eller andra upphandlingsavtal. Offerterna tas in för att säkerställa att de tolkar som medför lägst kostnader anlitas.

Teckenspråkstolkning

Studerande som har en hörselnedsättning har rätt att få undervisningen teckenspråkstolkad. Teckenspråkstolkning utförs i alla studierelaterade sammanhang såsom vid föreläsningar, lektioner, seminarier, grupparbeten, labbar, studiebesök och LIA.

I ansökan behöver ni specificera hur många tolkade timmar som avser föreläsningar, lektioner, seminarier, LIA med mera.

Stödinsatsen teckenspråkstolkning ersätts motsvarande faktiska kostnader. I samband med ansökan ska ni som utbildningsanordnare skicka in offerter från tre olika

tolkförmedlingar, ramavtal eller andra upphandlingsavtal. Offerterna tas in för att säkerställa att de tolkar som medför lägst kostnader anlitas.

Utökad lärartid

Utökad lärartid ska vara ett komplement till ordinarie undervisning.

Utökad lärartid innebär att den studerande enskilt eller i mindre grupp får delar av kursinnehållet förklarad av undervisande personal med ämneskompetens. Myndighetens praxis innebär att bidrag för denna stödinsats beviljas motsvarande maximalt en timme per vecka.

För stödinsatsen utökad lärartid kan schablonbidrag beviljas med 950 kronor per timme.

9 Information om hur ni ansöker om bidrag

En förutsättning för att myndigheten ska bevilja bidrag för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser är att ni som utbildningsanordnare inkommer med en ansökan samt ett underlag som styrker att den studerande har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen. Vidare krävs att utbildningen bedrivs med statsbidrag eller särskilda medel. Myndigheten kan bevilja en ansökan retroaktivt, maximalt två månader. Ansökan behöver dock inkomma senast den dag utbildningen avslutas. Vad gäller ansökan om bidrag för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd för studerande som endast läser en kurs behöver ansökan inkomma senast den dag kursen avslutas. Om ni som anordnare bedömer att stödinsatser för flera studerande kan samordnas ska endast en ansökan skickas in till myndigheten, se ovan under avsnitt 4.3. Ansökan ska således endast ske då denna de facto omfattar bidrag för stödinsatser.

9.1 Författningar

För utbildningar inom yrkeshögskolan kan statsbidrag lämnas till kommuner, regioner eller enskilda fysiska eller juridiska personer. Särskilda medel får lämnas till universitet eller högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Vidare får statsbidrag respektive särskilda medel även lämnas, till nyss nämnda anordnare, för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i utbildningarna (5 kap. 2 § YHF).

När det gäller yrkesutbildning för vuxna på gymnasial nivå, nationell yrkesutbildning, kan myndigheten lämna statsbidrag till kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer. Statsbidrag får också lämnas för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i utbildningen (2 § 2 st. NYF). Stöd får inte lämnas till universitet och högskolor.

Konst- och kulturutbildningar inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde får anordnas av en enskild fysisk eller juridisk person. Anordnaren kan få stöd för utbildningen genom att utbildningen berättigar till statsbidrag. Myndigheten får lämna extra statsbidrag för nödvändiga stödinsatser för studerande med funktionsnedsättning som har antagits till en utbildning som bidrag lämnas för enligt förordning om stöd för konst- och kulturutbildningar (30 § KKVF).

9.2 Underlag till ansökan

För stödinsatser till studerande på en yrkeshögskoleutbildning eller en konst- och kulturutbildning inom myndighetens ansvarsområde ansöker ni om bidrag via myndighetens digitala ansökningsförfarande som ni når från Mina sidor. För bidrag när det gäller stödinsatser till en studerande på en nationell yrkesutbildning ansöker ni via Portal bas som ni når via Mina sidor. Till ansökan behöver ni bifoga ett underlag som styrker att den studerande har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen. Underlaget behöver innehålla den studerandes för- och efternamn samt person- eller samordningsnummer, tidpunkt för utfärdande samt utfärdarens namn, profession och arbetsställe. Underlaget ska vara utfärdat av någon med formell

kompetens att bedöma den aktuella funktionsnedsättningen. Det är oftast underlag från legitimerad sjukvårdspersonal, såsom läkare, psykolog, logoped eller audionom. Myndigheten godtar även underlag om varaktig funktionsnedsättning i form av dyslexi utfärdat av en specialpedagog eller speciallärare. Underlaget ska vara på svenska eller översatt till svenska. Vad gäller bidrag för stödinsatser för studerande inom yrkeshögskolan är kraven på vad underlaget ska innehålla reglerat.

Den 1 december 2023 trädde myndighetens föreskrifter och allmänna råd (MYHFS 2023:3) om ansökan om statsbidrag eller särskilda medel för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd för studerande med funktionsnedsättning inom yrkeshögskolan i kraft. Genom föreskrifterna kodifieras myndighetens praxis, föreskrifterna medför vad gäller ovanstående således ingen ändring avseende tidigare krav på underlag. Däremot följer med föreskrifterna nu en skyldighet att lämnade underlag ska vara på svenska eller översatta till svenska.

Vad gäller funktionsnedsättningar som kan vara övergående krävs, för att styrka dess varaktighet, att underlaget inte är äldre än sex månader, se ovan avsnitt 4.2.

Underlaget måste tillsammans med uppgifterna i ansökan innehålla tillräckligt med information för att myndigheten ska kunna bedöma om de insatser ni ansöker om bidrag för stämmer överens med behovet av särskilt pedagogiskt stöd alternativt nödvändiga stödinsatser. I det fall myndigheten inte kan bedöma hur begränsningen i funktionsförmågan påverkar studiesituationen behöver ni som anordnare inkomma med kompletterande underlag. Det kan innebära ytterligare underlag från till exempel legitimerad vårdpersonal eller att ni som anordnare behöver utveckla ert resonemang kring hur stödinsatsen hjälper den studerande att komma i en jämförbar situation med studerande utan funktionsnedsättning.

Tänk på att uppgifterna som kommer fram i en utredning om den studerandes funktionsnedsättning kan vara känsliga och att de bör behandlas med försiktighet. Vad som gäller angående sekretess för offentliga anordnare, finns att läsa i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vidare måste alla verksamheter som hanterar personuppgifter följa dataskyddsförordningen (GDPR). På Integritetsskyddsmyndighetens webbplats kan ni läsa mer om behandling av personuppgifter [imy.se](https://www.integritetsskyddsmyndigheten.se)

10 Förslag på åtgärder innan och under utbildningen

Nedanstående punkter är förslag på åtgärder att vidta innan utbildningen startar och när utbildningen pågår.

10.1 Innan utbildningen startar

- Informera gärna om möjligheten till särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser på er webbplats.
- Används urvalsgrunden "särskilt prov" vid antagningen rekommenderas att ni erbjuder möjlighet till anpassning, till exempel längre provtid, för sökande som kan styrka behov av särskilt pedagogiskt stöd.
- Informera om möjligheten till särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser när antagningsbeskeden skickas ut.
- Erbjud om möjligt de studerande ett tillfälle att besöka skolan och bekanta sig med lokalerna innan utbildningen formellt startar.
- Säkerställ att litteraturlistan för de inledande kurserna är klar i god tid innan utbildningen startar.
- Ge undervisande personal goda förutsättningar för att kunna planera sin undervisning utifrån principen om universell utformning och tillgänglig undervisning.

10.2 Under pågående utbildning

- Informera om möjligheten till särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser under de inledande dagarna och upprepa gärna informationen under utbildningen.
- Säkerställ att litteraturlistan för kurserna är klar i god tid innan respektive kurs startar.
- Erbjud gärna ett eller flera studiepass i studieteknik för alla studerande under de första dagarna av utbildningen.
- En rutin för att kartlägga behov av särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser kan förenkla och därmed förkorta processen med att sätta in lämpliga stödinsatser.
- Utbildningsledaren eller annan personal kan tillsammans med den studerande dokumentera den omfattning av särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser den studerande behöver samt hur och när uppföljning ska göras.
- Dokumentera gärna de samtal som förs med den studerande oavsett om ni kommer fram till att särskilt pedagogiskt stöd eller nödvändiga stödinsatser ska ges.

11 Länksamling

11.1 Myndigheten för yrkeshögskolans material

På Myndigheten för yrkeshögskolans webbplats (myh.se) finns kortfattad information om särskilt pedagogiskt stöd och nödvändiga stödinsatser, det samlade dokumentet utgörs av denna handbok.

11.2 Generell information om olika funktionsnedsättningar

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ger ut information om olika funktionsnedsättningar och hur undervisningen kan anpassas utifrån dessa. SPSM ger även utbildningar och webinarier och har information om olika alternativa verktyg som kan användas i undervisningen, bland annat användbara appar, talsynteser och interaktiva skrivtavlor. Ta del av SPSM:s publikationer på spsm.se

Myndigheten för delaktighet (MFD) har tagit fram en funktionssimulator med möjlighet att simulera två olika situationer i vardagen för hur en person med kognitiv funktionsnedsättning kan uppleva klassrumsmiljö och kollektivtrafik. Använd gärna funktions-simulatoren som diskussionsunderlag i läraryrket för hur man kan göra undervisningen mer tillgänglig. Simulatoren finns på MFD:s webbplats mfd.se.

11.3 För er som vill veta mer

För att kunna skapa en tillgänglig undervisningssituation för studerande med behov av särskilt pedagogiskt stöd eller nödvändiga stödinsatser behövs kunskaper om olika funktionsnedsättningar. På följande webbsidor hittar ni sådan information. Några av föreningarna, organisationerna och förbunden kan även hjälpa till med föreläsningar eller ge tips på ytterligare material.

Autism Sverige

Autism Sverige är en ideell organisation som sprider kunskap om autism, påverkar beslutsfattare och skapar mötesplatser. De arbetar för bättre levnadsvillkor för alla med autism. Läs mer på autism.se

Dyslexiförbundet

Dyslexiförbundet är ett förbund för alla som har svårt att läsa, skriva eller räkna, för deras anhöriga och andra intresserade. Förbundet sprider kunskap om hur det är att leva med svårigheterna, om rättigheter och möjligheter i skola, arbete och på fritid. Läs mer på dyslexi.org.

Riksförbundet FUB

Riksförbundet FUB arbetar för att personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga ska kunna leva ett gott liv. Läs mer på fub.se.

Hörselskadades riksförbund (HRF)

Hörselskadades riksförbund är en organisation för hörselskadade, en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden folkrörelse som arbetar för att tillvarata hörselskadades intressen genom att upplysa, stödja och påverka. Läs mer på hrf.se.

Myndigheten för delaktighet, MFD

Myndigheten för delaktighet har i uppdrag att guida samhällets aktörer och främja deras arbete så att fler människor självständigt ska kunna använda de miljöer, produkter och tjänster som erbjuds. Läs mer på mfd.se.

Riksförbundet Attention

Riksförbundet Attention är en intresseorganisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) så som ADHD, autismspektrumtillstånd (AST) och Tourettes syndrom. Förbundet påverkar inom en rad områden för att förbättra livssituationen för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Läs mer på attention.se.

Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar, RBU

Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar arbetar för ett rättvist samhälle och ett utvecklande liv för barn och unga med rörelsehinder. Läs mer på rbu.se.

Riksförbundet för social och mental hälsa, RSMH

Riksförbundet för social och mental hälsa är en rättighetsrörelse som vill förbättra livsvillkoren för personer med psykisk och social ohälsa. Målet är att de ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter som andra. Läs mer på rsmh.se.

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, verkar för att ge alla barn, unga och vuxna rätt att lära utifrån sina egna förutsättningar och nå målen för sin utbildning. Det gäller oavsett funktionsförmåga. Läs mer på spsm.se.

Svenska dyslexiföreningen

Svenska dyslexiföreningen arbetar för att sprida kunskap och skapa medvetenhet om dyslexi/läs- och skrivsvårigheter samt att omsätta aktuell forskning i pedagogisk verksamhet. Läs mer på dyslexiforeningen.se.

OCD-förbundet

Svenska OCD-förbundet verkar för att personer med egen erfarenhet av ocd och närliggande diagnoser och deras anhöriga ska få information och kunskap om diagnoserna och om vetenskapligt dokumenterade behandlingsformer och stödinsatser. Förbundet ska också bidra till bättre stöd och förståelse samt ökade kunskaper om ocd och närliggande diagnoser i alla delar av samhället. Läs mer på ocdforbundet.se.

Synskadades riksförbund, SRF

Synskadades riksförbund är en ideell intresseorganisation för synskadade. De ger ut flera tidningar och en mängd informationsmaterial om synskador, synskadade och de frågor som de driver. Läs mer på srf.nu.

11.4 Tips på användbara appar

Nedan listas olika webbsidor som ger förslag på olika användbara appar den studerande kan ladda ner på sin mobiltelefon/läsplatta för att få stöd i undervisningen.

- En blogg om språk-, läs och skrivsvårigheter och assisterande teknik. Läs mer på logopedeniskolan.se.
- Skoldatateket listar användbara appar för Iphone och Android. Läs mer på skoldatatek.se.
- För personer som har svårt att använda vanlig telefon ansvarar Post- och telestyrelsen för förmedlingstjänster för hörselskadade och döva. Alla kan använda förmedlingstjänsterna. Läs mer på pts.se.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se